

Cortracus, id est Curia Traiani

Een middeleeuwse verklaring van de naam Kortrijk

GEORGES DECLERCQ

De naam van de stad Kortrijk gaat, zoals bekend, terug op de Gallo-Romeinse plaatsnaam *Cortoriacum*. Tegenwoordig is de meest gangbare verklaring dat deze plaatsnaam door toevoeging van het suffix *-iacum* afgeleid is van de persoonsnaam *Cortorius* of *Curtorius*.¹ Een andere mogelijkheid, destijds verdedigd door Maurits Gysseling, is dat de benaming teruggaat op een niet geattesteerde Keltische persoonsnaam, *Koretoros*, maar dit is eerder omstreden.² Wat er ook van zij, men is het er al lang over eens dat de naam Kortrijk uit de Romeinse tijd stamt.³ In deze korte bijdrage willen we de aandacht vestigen op een middeleeuwse verklaring van de naam die in de literatuur tot nog toe slechts terloops werd aangehaald.⁴

In de eerste monografie die over het verleden van Kortrijk werd gepubliceerd, citeert Jan Baptist Gramaye in 1611 het volgende vers dat hij ontleent aan de 16de-eeuwse historicus Jacobus Meyerus (Jacob de Meyere): *Olim Traiani Curia dicta fuit*, d.w.z. ‘Eertijds werd [Kortrijk] Hof van Trajanus genoemd’.⁵ Dit vers van Meyerus werd samen met de rest van de tekst van Gramaye in 1644 door Antonius Sanderus overgenomen in zijn bekende *Flandria Illustrata*.⁶ Het vers dat Gramaye en Sanderus citeren, is afkomstig uit een gelegenheidsgedicht dat Meyerus schreef naar aanleiding van de geboorte van de eerstgeboren zoon van zijn vriend, de Kortrijkse schoolmeester Jan Hantsame, of Joannes Hantsamus zoals hij volgens de gewoonte van die tijd in het Latijn werd aangeduid. Dat gedicht, dat tweemaal werd gedrukt – in 1534 en 1537 – als bijlage bij kleinere werken van Meyerus, bevat o.m. een lofrede op de stad Kortrijk,

-
1. **F. Debrabandere, M. Devos, P. Kempeneers, V. Mennen, H. Ryckeboer en W. Van Osta**, *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Leuven, 2010, p. 136; **N. Maddens** (red.), *De geschiedenis van Kortrijk*, Tielt, 1990, p. 16-17.
  2. **M. Gysseling**, ‘Inleiding tot de oude toponymie van West-Vlaanderen’, in: *De Leiegouw*, 25 (1983), p. 44.
  3. **V. Tourneur**, ‘Le nom de Courtrai’, in: **J. de Béthune** (red.), *Handelingen 35e Congres Verbond der Geschiedkundige en Oudheidkundige Kringen van België (Kortrijk, 26-30 juli 1953)*, Gembloux, 1953, II, p. 47-55.
  4. **V. Tourneur**, ‘Le nom’, p. 50; **N. Maddens** (red.), *De geschiedenis*, p. 17.
  5. **J.B. Gramaye**, *Antiquitatum Gandensium volumen alterum, in quo illustrata opida subsidiaria Gandae, imprimisque Cortoriacum*, Antwerpen, 1611, p. 5. Dit boekje (34 p.) werd, zoals blijkt uit de titel, samen gedrukt en verspreid met dat voor Gent (*Primitiae antiquitatum Gandensium*, Antwerpen, 1611, 68 p.). Beide werden het jaar erop samen met diverse soortgelijke boekjes over andere Vlaamse steden en kasselrijen gebundeld onder de titel *Rerum Flandricarum primitias* (Rijsel, 1612).
  6. **A. Sanderus**, *Flandria illustrata*, II, Keulen [=Amsterdam], 1644, p. 408.

en het is daarin dat het betrokken vers te vinden is.⁷ Waar Meyerus zijn inspiratie voor dit vers heeft gehaald, is niet moeilijk te achterhalen. In zijn historische werken (*Rerum Flandricarum tomi decem*, 1531; *Compendium chronicorum Flandriae*, 1538; *Commentarii sive annales rerum Flandricarum*, 1561) maakte hij veelvuldig (en vaak letterlijk) gebruik van de *Antiquitez de Flandre* van de jurist Filips Wielant, waarvan hij zelf een handschrift in bezit had.⁸ In dit werk dat Wielant tussen 1498 en zijn dood in 1520 in meerdere handschriftelijke versies redigeerde, is inderdaad sprake van “la ville de Courtray, laquelle du temps des Romains se souloit nommer *Curia Trajani*”.⁹ Wielant vond deze naamsverklaring voor Kortrijk hoogstwaarschijnlijk in een van de bronnen die hij uitdrukkelijk vermeldt in de eerste, eigenhandig geschreven redactie van zijn *Antiquitez*, nl. het beroemde *Liber Floridus* van Lambert van Sint-Omaars.¹⁰

De vermeende autograaf van deze encyclopedie die Lambert, kanunnik van Sint-Omaars, in de vroege 12de eeuw (tussen 1112 en 1120) samenstelde, bevindt zich in de Universiteitsbibliotheek van Gent. Dit originele handschrift is evenwel niet meer volledig, want een aantal bladen en katernen zijn in de loop der tijden verdwenen. De inhoud ervan is evenwel bewaard gebleven dankzij de afschriften die er tussen de 12de en de 15de eeuw van werden gemaakt. Tot de aldus bewaard gebleven tekstgedeelten behoort een lijst getiteld *Comitatus et urbes et abbatie Flandrensium provincie* (d.w.z. ‘de graafschappen, de steden en de abdijen van Vlaanderen’), die voorkomt in afschriften van het *Liber Floridus*, bewaard in Leiden, Wolfenbüttel, Den Haag en Parijs. Zoals aangekondigd in de titel, vangt deze lijst aan met een overzicht van graafschappen (met als laatste dat van Harelbeke, waarbij uitdrukkelijk wordt gezegd dat Liederik, de eerste graaf van Vlaanderen, hier in 792 begon te regeren). Daarop volgt – in één handschrift ingeleid door de afzonderlijke rubriek *Civitates, castella et abbatie Flandrie* (d.w.z. ‘de bisschopssteden, de overige steden en de abdijen van Vlaanderen’) – een opsomming van steden en abdijen. Tussen Aalst en Rijsel wordt Kortrijk vermeld, met de toelichting dat deze naam zoveel betekent als ‘Hof van Trajanus’: *Cortracus, id est Curia Traiani*.¹¹ Het gebruik van de woordjes *id est* (‘dit is’ of ‘dit wil zeggen’) komt in dezelfde opsomming nog tweemaal voor, nl. bij Sithiu, de oude naam van Sint-Omaars en de oorspronkelijke naam van de daar gelegen Sint-Bertijnsabdij (*Sithiu, id est Sancti Audomari castrum*) en bij Blandinium, de oorspronkelijke naam van de Sint-

7 Over dit gedicht, zie thans de uitstekende commentaar (met editie en Franse vertaling) van **A. Smeesters-Lelubre**, *Aux rives de la lumière: la poésie de la naissance chez les auteurs néo-latins des anciens Pays-Bas entre la fin du XVe siècle et le milieu du XVIIe siècle*, Leuven, 2011, p.223-250 in het bijzonder p. 238 en 242 m.b.t. *Curia Traiani*. Over Jan Hantsame, die van 1525 tot 1545 de leiding had over de kapittelschool van Kortrijk: **J. De Cuyper**, ‘De “Hoge Scole” of “Latijnsche Scole” van Kortrijk’, in: *De Leiegouuw*, 24 (1982), p. 150-156.

8 **V. Fris**, *Essai d'une analyse des Commentarii sive Annales Rerum Flandricarum (Annales Flandriae 1561) de Jacques de Meyere*, Gent, 1908, p. 182-188.

9 **J.-J. De Smet**, *Corpus chronicorum Flandriae*, IV, Brussel, 1865, p. 257.

10 **J. Monballyu**, ‘Een autograaf van Phelepius Wielant (1441-1520) met voorbereidende aantekeningen voor zijn “Recueil des Antiquités de Flandre”’, in: *Lias*, 10 (1983), p. 168 en 172.

11 **R.C. Van Caenegem**, ‘The Sources of Flemish History in the Liber Floridus’, in: **A. Derolez** (red.), *Liber Floridus Colloquium: Papers Read at the International Meeting Held in the University Library, Ghent on 3-5 September 1967*, Gent, 1973, p. 84 (herdrukt in **R.C. Van Caenegem**, *Law, History, the Low Countries and Europe*, Londen – Rio Grande, 1994, p. 93.)

Sunt in Flandria comitatus. Comitatus
 Teruaniensis. Comitatus Acrebarentis. Comita-
 tus Toenacensis. Comitatus Boloniensis. Comita-
 tus Ghisnensis. Comitatus Beldinensis. Comitatus
 Cantuarii. Comitatus Blandinensis. Comitatus
 Brugensis. Comitatus Harlebecensis de quo
 pater comes Flandrensium iudicis nomine reg-
 nare cepit anno domini dccc xc scdo.

Sunt in Flandria istae ciuitates. Teruenna. ac
 ha. Herula. et bolonia. Castella et abba-
 tes. Sithiu. i. scilicet audomari castrum. Sata-
 uis. Arda. Ghines. Broitbouch. Bergas. fur-
 nas. dicasmid. ^{collan}. ypra. Tochoit. Bru-
 gis. Formasella. Oudenard. Geroldimons.
 Oudenbouch. Rodenbouch. Blandinium. i.
 vandunium. Isarlebeka. Tentamunda. Doac.
 Alost. Coertrae. i. curia Traiani. Infula. Et nona-
 lens. o. ecinas. Baltotus. Calteum. Aria. li-
 lers. ham. brama. Sococas. harpalma. Albeng-
 in. alebt. falcambga. hestm. castrum scilicet pauli.
 f. nas. ^{o. ortana}. Auruilla. Brugis. orchia. haf-
 non. Ouneean. Afligabon. o. arcenas. ^{colla. r. l. d. e.}

Requiescunt scilicet in Flandria. In urbe tuenna
 scilicet oaxim regentis episcopi scilicet q. Bam. acp. hantre
 d. moynoy episcopi. In areba scilicet vedat. In toenaco scilicet
 nar. Par. In bolonia scilicet steffo. Wolmar. In castello
 sithiu. tres moynoy episcopi scilicet Audomar. Erfenbodo. sol-
 quin. scilicet q. silium. colotane urbis episcopi. acp. beran. o.
 scilicet aulfberta. In furnis scilicet Walburga. In bgis scilicet
 q. r. unnoe. In brugis scilicet danactan. ruffis. archi-
 episcopi. In vandunio. scilicet hano. et scilicet vandregisil. Antise.
 Wolfram. o. achari. liun. landoald. Cur. walo. hant
 f. ac scilicet uignes. Amelbga. faraldis. Venctana. In
 albino. scilicet hulan. In lens. scilicet Wolgan. In elnora.
 scilicet amand. In doaco. scilicet amac. In dinon. pars media
 reliquaria scilicet uim. warcellini et petri. ^{colla. r. l. d. e.}

Regnauerunt in Flandria ab anno incarnationis
 domini dccc xc scdo panno ecci xx vii usq. ad ka-
 rolum comites xv. uidel. iudicis. Ingetam. au-
 dacer. bald. ferre. bald. caluus. Arnulf. magni.
 bald. uuenens. Arnulf. scilicet. bald. barbar. bald. in-
 sulati. bald. momentis. Arnulf. bob. Robt. bald.
 harol. Iste regnare cepit anno domini nati-
 uitatis millesimo. c. nono. x.
 Sunt in Flandria vi flumina. y. f. ara. scal-
 da. lica. Agmona. Scarpia. Teneaa.

Annus ab incarnatione domini dccc xc
 scdo. Karolo magno regnante in
 francia. Iudicis harlebecensis co-
 mes uidens Flandriam uacuum et inuol-
 tam. ac nemosam. occupauit eam. Idie
 genuit Ingetam. comitem. Ingetam
 autem genuit audacrum. Audacer uero ge-
 nuit balduinum ferreum. Balduni autem
 ferre genuit balduinum caluum ex uidet
 uidua adibaldi regis anglorum. filia uide-
 licet karoli calui regis francorum. Idie
 prius eam duxerat. et anno eodem quo
 eam accepit obiit. Quo defuncto. uidet
 possessionibus uenditis quas in anglorum
 regno obtulerat. ad patrem rediit. et filia
 nectis sub tuitione patris seruauit. Bal-
 duino uero lenocinante. et ludico fratre eius
 consentiente. mutato habitu ipse furto
 secuta est. Quod ut rex comperit. episcopus et
 principes francorum consulerunt. iuxta edic-
 tum beati gregory. depm. sententiam ab
 episcopo petat. At illi iuxta illud. Si quis
 uiduam in uxorem furat. fuerit ante
 ma. sic. balduinum et uidet excom-
 muniuauerunt. Quo audito balduni. roma
 profectus est ad nicolaum papam. huius
 petens indulgentiam. Et nichil autem
 misericordia motus. misit legatos suos rado
 aldum scilicet portuentem episcopi. et iohannem fi-
 codensem episcopi. suasionis ad karolum.
 Quos aliquandiu secum retinuit. et co-
 cessa balduino indulgentia. p. eius obtem-
 peranti uenit. cum episcopo ad aplicam sedem re-
 dire munitatos absoluti. Postea rex harol-
 ad autisiodorum ciuitatem usq. uenit.
 ibidem siltam suam uidet sic domini papa-
 tum petierat. francorum consilio balduino
 quem secuta fuerat. legalit. coniugio socia-
 ri permisit. Balduni autem caluus ducta filia
 edgeri regis anglorum nomine elterudem.
 genuit arnulphum magnum. restaurator
 blandinensis cenobii. Arnulphus uero magni.
 genuit balduinum uuenem de rebela
 filia herberti turmandorum comitis. Baldu-
 inus autem uuenens duxit machidem si-
 lam hermanni ducis saxonum de qua ge-
 nuit arnulphum. scilicet cuius ortum. balduni

De lijst met Vlaamse graafschappen, steden en abdijen zoals die wordt vermeld in een 12de-eeuwse kopie van het Liber Floridus van Lambert van Sint-Omaars (Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel, Cod. Guelf 1 Gud. Lat., fol. 70v°). Links bovenaan de verwijzingen naar Sithiu, Blandinium en Curia Traiani.

Pietersabdij in Gent (*Blandinium, id est Gandavum*). In deze beide gevallen gaat het niet om een verklaring van de naam, maar om een verduidelijking, waarbij de auteur de beide namen als synoniemen lijkt te beschouwen en er zo in slaagt in één adem zowel de stad als een daar gelegen abdij te vermelden. Strikt genomen zou het bij deze verduidelijkingen ingeleid door *id est* kunnen gaan om aanvullingen, die hetzij door de auteur,¹² hetzij door een latere lezer, in de marge of tussen de regels werden aangebracht (zgn. marginale of interlineaire glossen). Aangezien deze passages ontbreken in het originele handschrift, kan niet meer met zekerheid worden uitgemaakt of dat al dan niet het geval was. De door *id est* ingeleide toelichtingen over Kortrijk, Sint-Omaars en Gent staan evenwel zowel in het handschrift uit Parijs als in die van Wolfenbüttel, Leiden en Den Haag in de lopende tekst.¹³ Dat is belangrijk omdat het handschrift van Parijs tot een andere tekstfamilie behoort dan de drie andere, en dus onafhankelijk van die teruggaat op het Gentse handschrift.¹⁴ Dat wijst erop dat de aangehaalde toelichtingen met *id est* ook in het oorspronkelijke handschrift in de lopende tekst voorkwamen. De toelichtingen inzake Sint-Omaars en Gent maken het daarenboven onwaarschijnlijk dat het latere aanvullingen zijn, want dat zou betekenen dat Gent en Sint-Omaars oorspronkelijk niet voorkwamen in de lijst met Vlaamse steden, wat moeilijk voorstelbaar is. We mogen dus aannemen dat ook *Curia Traiani* naar alle waarschijnlijkheid al in het originele handschrift stond.

De encyclopedie van Lambert van Sint-Omaars is niet de enige vermelding van *Curia Traiani* omstreeks 1100. In de ongedateerde voogdijregeling van graaf Robrecht de Fries (1071-1093) voor de Gentse Sint-Baafsabdij, die in de vorm van een originele oorkonde is bewaard gebleven, lezen we immers in de getuigenlijst: *Signum Lanberti de Curia Traiani* ('de ondertekening van Lambert van Kortrijk').¹⁵ Maurits Gysseling en Anton Koch, die deze oorkonde het laatst uitgaven, wisten duidelijk geen raad met de vorm *Curia Traiani*, want in hun index met plaatsnamen ('index geographicus') wordt hij als onbekend aangegeven.¹⁶ Het gaat natuurlijk om Kortrijk, en Lambert *de Curia Traiani* kan dan ook geïdentificeerd worden met Lambert van Vijve, die in de bronnen als burggraaf van Kortrijk wordt aangeduid van 1080 tot 1088.¹⁷ Tot deze

---

12 Lambert bracht wel degelijk dergelijke aanvullingen aan; zo noteerde hij op folio 75v° boven de regel *id est Angli* (zie de volledige weergave van het Gentse handschrift op www.liberfloridus.be).

13 Zie de editie van Van Caenegem geciteerd in noot 11. Naast deze toelichtingen in de lopende tekst plaatst het handschrift van Wolfenbüttel, dat nog uit de 12de eeuw stamt, in deze lijst ook tweemaal een soortgelijke aanduiding in de interlinie. Boven *comitatus Blandiniensis* staat *id est Gandavum*, boven *Nervia* werd genoteerd *id est Tornacus*. Beide aanduidingen zijn ook bovengeschreven in de handschriften uit Leiden en Den Haag, maar ontbreken in het Parijse manuscript. Van Caenegem heeft ze in zijn editie m.i. dan ook ten onrechte in de lopende tekst opgenomen. Een volledige weergave van het handschrift van Wolfenbüttel (met de passus over Kortrijk op folio 70v°) is te vinden op internet (<http://diglib.hab.de/mss/1-gud-lat/start.htm>).

14 J.P. Gumbert, 'Recherches sur le stemma des copies du *Liber Floridus*', in: A. Derolez (red.), *Liber Floridus Colloquium*, p. 37-50.

15 M. Gysseling en A.C.F. Koch, *Diplomata Belgica ante annum millesimum centesimum scripta*, s.l., 1950, I, nr. 142, p. 252 (editie) en II, nr. LXXV (foto).

16 M. Gysseling en A.C.F. Koch, *Diplomata Belgica*, I, p. 414.

17 E. Warlop, *De Vlaamse adel voor 1300*, Handzame, 1968, II-1, p. 334.

conclusie kwam ook Cyriel Vleeschouwers in zijn uitgave van de oorkonden van de Sint-Baafsabdij, waar hij op basis van de getuigenlijst deze oorkonde vrij nauwkeurig kon dateren in de jaren 1084-1086.¹⁸ Het originele charter is van de hand van een monnik van Sint-Baafs.¹⁹ Aangezien we weten dat het oorspronkelijke handschrift van het *Liber Floridus* zich op zijn laatst sinds de 13de eeuw in dit Gentse klooster bevond, zou men op grond hiervan eventueel toch kunnen denken dat de hierboven besproken verklaring *id est Curia Traiani* in de lijst met Vlaamse steden berust op een toevoeging door een lezer uit Sint-Baafs. Dit zou echter een overhaaste conclusie zijn, niet enkel omdat het handschrift uit Wolfenbüttel nog uit de 12de eeuw dateert, maar ook en vooral omdat er nog een derde vermelding van deze verklaring van de naam Kortrijk – weliswaar met een kleine variant – bestaat die niets met de Sint-Baafsabdij te maken heeft.

In de kroniek van de Noord-Franse abdij Vicoigne (nabij Valenciennes), die omstreeks 1168 ontstond, is sprake van een incident dat zich voordeed naar aanleiding van de wijding van de abdijkerk op 24 september 1139. Tijdens de terugreis van de aanwezigen brak een gevecht uit tussen ridders uit Ostrevant (de streek tussen Scarpe en Schelde) en de ridders van Landas (tussen Dowaai en Doornik), waarbij Amandus van Denain (in Ostrevant, vlakbij Valenciennes), een vazal van de abt van Vicoigne, zwaar gewond werd. De dag nadien stierf de aanstichter van dit gevecht, een zekere Daniël *de Curte Traiani*, een gewelddadige dood toen hij tijdens een toernooi met een lans doorboord werd, en daarmee volgens de auteur van de kroniek zijn verdiende loon ontving.²⁰ Deze Daniël is ongetwijfeld dezelfde als de Daniël van Kortrijk (*Danihel de Cortra*) die tussen 1127 en 1133 samen met diverse andere getuigen uit de streek van Kortrijk (Heule, Ooigem, Moorsele, Vichte, Harelbeke en Vijve) vermeld wordt in een ongedateerde oorkonde voor de Sint-Maartensabdij in Doornik.²¹ Interessant is dat in deze getuigenlijst ook Stefaan van Landas voorkomt. Hij was een zoon van Amalrik I of II van Landas,²² wat een band tussen de familie van Landas en op zijn minst sommige personen betrokken bij deze oorkonde suggereert, en dus in overeenstemming is met het feit dat Daniël van Kortrijk in 1139 tot de ridders van Landas behoorde.

De vaststelling dat de verklaring van de naam Kortrijk als *Curia Traiani* (of *Curtis Traiani*) – de termen *curia* en *curtis* zijn hier duidelijk synoniemen en verwijzen beide naar een vorstelijk hof – in de 11de-12de eeuw voorkomt in bronnen uit Sint-Omaars, Gent en Vicoigne wijst erop dat het een interpretatie was die een zekere bekendheid genoot in de geletterde kringen uit die tijd in onze gewesten. Het feit

---

18 C. Vleeschouwers, *De oorkonden van de Sint-Baafsabdij te Gent (819-1321)*, II, Brussel, 1990, nr. 16, p. 14-16.

19 C. Vleeschouwers, *De oorkonden*, I, p. 99.

20 *Historia monasterii Viconiensis*, J. Heller (ed.), *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores*, XXIV, Hannover, 1879, p. 299.

21 A. d'Herbomez, *Chartes de l'abbaye de Saint-Martin de Tournai*, I, Brussel, 1898, p. 45. Zie over de getuigenlijst van deze oorkonde ook G. Declercq, 'Zeger van Heule en de heilige Eutropius. Bij een schenking aan het kapittel van Harelbeke', in: *De Leiegouw*, 53 (2011), p. 186.

22 E. Warlop, *De Vlaamse adel*, II-1, p. 196.

dat deze naamsverklaring zelfs als synoniem voor de plaatsnaam werd gebruikt in een oorkonde en een kroniek, onderstreept de populariteit ervan. In onze ogen komt deze verklaring, die gebaseerd is op een vage gelijkenis met de toenmalige Latijnse schrijfwijze van de plaatsnaam, over als fantaisistisch. In de middeleeuwen zijn dergelijke verklaringen evenwel niet ongewoon. Middeleeuwse auteurs hadden bijzonder veel interesse voor de etymologie van de namen van personen en plaatsen.²³ Voor plaatsnamen werd dikwijls gezocht naar eponiemen uit de Romeinse Oudheid. Zo meenden sommigen dat de naam van de stad Orléans, *Aurelianus*, afgeleid was van de naam van de Romeinse keizer Aurelianus, die de stad gesticht zou hebben.²⁴ Dichter bij huis schrijft Diederik van Sint-Truiden, die in de late 11de eeuw een tijdlang in Gent verbleef, in zijn *Vita sancti Bavonis* dat sommigen van mening zijn dat Gaius of Caius Caesar – dit is Julius Caesar – Gent gesticht zou hebben en dat de naam *Ganda* is afgeleid van Gaius.²⁵ Naar analogie hiervan lijkt de verklaring van Kortrijk als ‘Hof van Trajanus’ te impliceren dat men aannam dat de Romeinse keizer Trajanus er zou hebben verbleven en aan de basis van de oorsprong van de stad zou hebben gelegen.

vtriusque Gāndensi, & Flandrensi, palustria Peuelano &
 & Melantesio (similiter è Tornacensi procreatis) pagis ter- Item Pagis
Cortracens-
si.
 minos fuisse, & medium Corturiacensem conclusisse illum
 ab opido, sicut hoc à traiectus Lizani compendio Neruijs Cortrac
Stymen.
 Audenburgum tendentibus, nuncupatum. Quamuis enim
 stabiliti à nobis in Ganda Gorduni videri potuissent agge- Non à
Gorduni.
 rem hunc sibi oppositū velut **Kortrijck** appellasse: Quam-
 uis etiam nummus Traiani & aliquot M. Aurelij & vnus
 Neruæ pronuper in præurbio Cortracensi reperti, & Dyna- Nec à Tra-
iani Curia.
 ste Cominæ donati ansam præbere possent suspicandi, non
 abs re cecinisse Meierum de Cortraco, quòd
Olim Traiani Curia dicta fuit.
 Quamuis denique ea, quæ de terminationibus obujs lo- Termina-
tiones in
acum,
ay, ijck.
 corum in *acum* Latinis, **ijck** Teutonibus, *ay* Gallis alibi an-
 notauit, alicuius esse possent; tamen nescio an situm opidi
 ferio æstimanti vlli aptior videri possit originatio, illâ quæ se-
 cum opidi docet conditum & conditionem.
 Lizæ enim iniectus pons ad mercatorum commodita- Pons &
Traiectum
Lizæ.
 tem accolat littoris inuitabat hinc potissimum fortunæ suæ
 2 3 stabilire

Het aan Jacobus Meyerus (16de eeuw) ontleende vers *Olim Traiani Curia dicta fuit* in:

J.B. Gramaye, *Antiquitatum Gandensium volumen alterum, in quo illustrata opida subsidiaria Gandæ, imprimisque Corturiacum*, Antwerpen, 1611, p. 5.

23 B. Guénée, *Histoire et culture historique dans l'Occident médiéval*, Parijs, 1980, p. 184-191.

24 B. Guénée, *Histoire et culture*, p. 185 en 189.

25 J. Ghesquière, *Acta Sanctorum Belgii selecta*, II, Brussel, 1784, p. 514.